യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണസ്യ ഉത്തരാർധം)/സർഗം 107

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
അചേത്യചിന്മയം വിശ്വം വിഷ്വഗാഭാതി ചിന്നഭഃ .
അത്ര ചിച്ചേതനം ചേദം ചേത്യമപ്യേവമാത്മകമ് .. 1
അതോ ജീവന്നപി മൃത ഇവ സർവോ ഽവതിഷ്ഠതേ .
അസാവഹം ച ത്വം ചേതി ജീവന്തോ ഽപി മൃതാ ഇവ .. 2
കാഷ്ഠമൗനമൃതാ ഏവ വ്യവഹാരഗതാ അപി .
ഖഗമാ ഏവ വാ സർവേ ഭാവാഃ സ്ഥാവരജങ്ഗമാഃ .. 3
ആകാശകാചകച്യാത്മ യദിദം കിംചിദാതതമ് .
ന കിംചിദേവ തദ്വിദ്ധി കിംചിദ്ദ്യോമ്നി കുതോ ഭവേത് .. 4
കേശോണ്ഡുകനദീവാഹധൂമാലീമൗക്തികാദിവത് .
യത്നം കചതി തത്രാസ്തി നാനുഭൂതേ ഽപി വസ്തുതാ .. 5
തഥൈവാസ്മിഞ്ജഗന്നാമ്നി ചിദ്ദ്യോമ്നി കചനേ ചിതേ .
അനുഭൂതേ ഽപി നിഃശൂന്യേ കാസ്ഥാസ്ഥാഭാവകശ്ച കഃ .. 6
ചിദ്വാലകല്പനാജാലേ ശൂന്യാത്മനി നിരർഥകേ .
അവസ്തുഭൂതേ പൃഥ്വ്യാദൗ ഭ്രാന്തിമാത്രാമ്ബരോദയേ .. 7
കിമാസ്ഥാ ബാലകാ ബ്രൂത മമേദമഹമിത്യലമ് .
ആ ജ്ഞാതം രമതേ ബാലസംകല്പേ ബാല ഏവ ച .. 8
പൃഥ്വ്യാ+ദ്യസദ്-വിചാരൈർവാ വ്യർഥം യാസ്യതി ജീവിതമ് .
കിംചിച്ച ന ജ്ഞാസ്യതി ഭോരാകാശ+ക്ഷാലനോദ്യതഃ .. 9
സഹകാര്യാദിപൂർവാണാം കാരണാനാമഭാവതഃ .
യദാദാവേവ നോത്പന്നം തന്നാമാദ്യ ഭവേത്കുതഃ .. 10
അജാതേനാസതാർഥേന ഖേന വ്യവഹരന്തി യേ .
മൂഢാ മൃതമജാതം വാ തനയം പാലയന്തി തേ .. 11
കുതഃ പൃഥ്വ്യാദയഃ കേന കേ നാമ കഥമുത്ഥിതാഃ .
ചിദ്ദ്യോമേത്ഥമിദം ശാന്തം പ്രകചത്യാത്മനാത്മനി .. 12
കാര്യകാരണകാലാദികല്പനാകുലചേതസാമ് .
ഏവം പൃഥ്വ്യാദയഃ സന്തി തൈർബാലൈരലമസ്തു നഃ .. 13
അപൃഥ്വ്യാദി ജഗന്നാമ സപൃഥ്വ്യാദി ച ഖാത്മകമ് .
കചതീത്ഥം നഭോരൂപം സ്വപ്നാദിഷ്വിവ ചിന്മണിഃ .. 14

അങ്ഗം യദേതസ്യ ചിദമ്ബരസ്യ
നിരാകൃതി സ്വാനുഭവാനുമാനമ് .
തദേതദാഭാതി മഹീതലാദി-
രൂപേണ വേദ്യേതികൃതാഭിധാനമ് .. 15

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ അവിദ്യാ-ഭാവ+പ്രതിപാദനം നാമ സപ്താധിക-

ശതതമഃ സർഗഃ ..107..

ഓം

CHECKED BY GURU P.R.IYER

28.12.2023